

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“

вноситься в Австрії:

на цілий рік	24 K
на пів року	12 K
на чверть року	6 K
на місяць	2 K

За границю:

на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 доларів або 14 рублів; з висилкою двічі в тиждень 6 доларів або 12 рублів; з висилкою що суботи 5 доларів або 10 руб. Поодинокі числа по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАНА

християнсько-суспільний дневник.

„Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милоти і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових поштів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5 год. по полудні. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслана“ при ул. Хмельовського ч. 15, II. поверх. Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередню засторогу.

Рекламацій лише неопечатані вільні від порга. — Оповість звичайні приймають ся по ц. 20 с. від стрічки, а в „Надіснім“ 40 сот. Подяки і приватні доносення по 30 сот. від стрічки

Безпощадно нищити! . .

(Δ) З таким окликом розпочали провідники народно-демократичного стороництва похід по краю!.. Кожго або що нищити? — Справді, розглянувшись по рускій землі від Горлиць, Ясла і Санча аж по Черемош, Прут, Збруч і Стир, бачимо страшну грозу, яка налягає руске населення, вдирає ся щораз глибше в найширші верстви нашого народа, намагає ся не тільки відорвати Русинів в галицьких від руско-католицького обряду, але і знищити нашу народність, щоби потонула в широкім і глибокій „рускомь морфі“. На сій області від Горлиць і Сокала аж поза Снятин розпочала вже трійця російсько-православних батюшок свою роботу, а за тими першими посланниками російського православ'я і об'єднання має з весною ушасливити наш край ціла ватага таких батюшок і рівночасно ціла хмара російських шпигунів налітає наче гайвороне та обмотує у свої сіти руске населення, щоби „зарубежну, подьяремную Русь“ в озос'єдинити з „державною Русю“.

Отсе плоди з одного боку кільканайцятилітньої „консолідації“ рускої народної демократії з москвофілами, котрі зросли тим у силу і запустили коріні в широкіх верствах народних, впоюючи між ними погорду до руско-кат. віри і рускої народности. Все те підготувало поле під той посів, який тепер засівають російські батюшки і шпигуни.

Консолідація руских народних демократів з москвофілами з окликом зєднання „всіх руских (?) сил“, розбила в дійсности народні рускі сили і ослабила, а скріпила москвофілів, котрих відтак взяли собі всеполюки і подоляки яко оружжя для спинювання народно-політичного і культурного розвитку Русинів. Прийшло відтак покаєння, але за пізно, бож москвичі вєспіли втаборити ся окремими „русскими клубами“ і в держ. раді і в соїмі і тут виступають проти „гоненій“ і „притїсненій“ державних і церковних властей, котрі бажали би спинити їх злочинну роботу.

Алеж з другого боку рускі радикали, підраваючи в широкіх верствах народних повагу Церкви і духовенства, промочували також дорогу російським батюшкам і об'єдненню, як се наглядно бачимо в Сокальщині і Снятинщині.

Для скріплення своїх сил прийняли народні демократи у свій табор частину радикальної партії, а з нею також присвоїли собі також радикальну напастивість на основні засади кат. Церкви, на Владик і духовенство.

Проти кожго звертає ся сей похід провідників рускої народної демократії, кого і що забирає ся она безпощадно нищити? Чи сю росайську православну і об'єднательну пошесть, котра загрожує єствованню нашої Церкви і народности? Чи може сю радикальну роботу, що вдерла ся в народно-демократ. табор і та в єго часописи, обиджала релігійні почування руско-католического духовенства та виступала проти основних засад катол. Церкви і проти Владик? — Зовсім ні!

Москвичі — сеж їх довголітні консолідаційні союзники, з котрими они так ще недавно відбували довірочні збори, вели спільну роботу не тільки з о. Давидком, Королем і т. п., але навіть з самим Дудикевичем! Тож і підчас останньої соймової сєси промовляю „Діло“ зовсім отверто і вразво за відновою колишньої консолідації під назвою „концентрації всіх руских(?) сил“! Отже не їх безпощадно нищити забирає ся руска народна демократія а хоче занятя супроти них лише енергічне ставовище.

Тай не радикалів і соціялістів, що найшли собі теплий куток по народно-демократичних редакціях і інституціях, думають безпощадно нищити рускі народні демократи. Ні! они навіть заповідають нову злуку з радикалами, хоч сі так рішучо виступали проти народних демократів і їх відцурують ся, а при

тім так безлично плюгавлять словами і малюнками найвишого достойника Церкви в „Запорожцю“.

Отже кого то безпощадно нищити вибрали ся провідники народних демократів? — ну і — християнських суспільників! Ледво добигає пів року, як утворив ся „Христ.-сусп. Союз“, а вже проголосили єго народні демократи вельми шкідливим стороництвом для руского народу. Се горстка амбітників, політичних банкрутів і трупів, говорили спершу народ. демократи і ся горстка мала би бути такою небезпечною для руского народу, що народні демократи кинули передовсім проти них велику бомбу в кількометрових статях виданих окремою відбиткою з „Діла“, повною клевет, напастий і поганой неправди, відтак устроїли довірочні збори народно-демократ. духовенства, що ухвалили довжезні резолюції, вимірені головно проти христ.-суспільників, а тепер висилають палких бесідників в похід проти них? От ся войовнича постава руских народних демократів, отсей нахабний похід проти християнських суспільників стає певним доказом, що не горстка політ. трупів і банкрутів видвигає прапор християнсько-суспільної ідеї і організації на тих основах признавших самим Є. В. Пр. Митрополитом найвідповіднішими для руского народу, але що тут маємо діло з живою і давньо відчуваною в усій рускій суспільности потребою.

Вжеж з короткий час єствования христ.-сусп. стороництва були народні демократи приневолєні звернути ся знов до Церкви і Владик, а радикальні і анархічні редактори в останних часах поховали свої кігті, котрими драпали Владик і духовенство.

Той сам п. Цегельський, що тепер побіч д-ра Олесницького обняв команду в поході згаданім, а ще недавно тільки до часу бажав терпіти руске духовенство при народній роботі і добив ся геростратівської

слави напастю на Є. Е. Митрополита, був приневолєний піти підчас останних виборів до Каноси і просити благословєня архієрейського та заєвнати словом чєсти, що не тільки не буде виступати проти Церкви і духовенства, але навпаки буде пощирати єго інтерєси.

Зібране численно в Станіславові 10. жовтня руске духовенство рішучо осудило шизмофільські і радикальні напасти на засади катол. віри, на руску Церкву, Владик і євєщєників, а також останні збори руского духовенства у Львові напастували протирелігійне ставовище народ.-демокр. часописній та тільки більшість народ.-демокр. інтелігенції признали прихильною катол. Церкві і рішучо застерегли ся проти обиджування катол. почувань і напастий на засадничі основи катол. віри.

Академічна молодіж, що так горячо розцїбалась добувати мандати народно-демократ. послам, зневіривлась і пішла в переважній частині в радикально-соціялістичний табор, викидаючи з виділу народ.-демокр. товаришів, починає протверєжуватись, а частина її стає під христ.-суспільний прапор.

Всі ті прояви у великій частині є заслугою і придбанєм недовгого ще єствования христ.-сусп. стороництва, бо христ.-суспільна ідея занадто висока і сильна, щоби руска суспільність не зрозуміла її ваги ваги і значення. Отсе найліпша і наглядна відповідь на ті безосновні клевети народних демократів про надуживанє взнеслого християнського прапора, на що они не можуть навести ані дрібки доказу.

Не розбивати, а єдинити народні сили на христ.-сусп. основі до щирої народної праці на всіх царинах нашого народного життя, отсе задача христ.-суспільників, а навпаки народні демократи дали і дають докази своїм остракізмом, що они відтрукують і розбивають народні сили. Страх перед утратою монополію і манда-

Олександр Барвінський.

СПОМИНИ

з його життя.

(Дальше).

Коли наслідком розповсюдження Погодинської об'єднательної пропаганди почали за приводом Дениса Зубрицького, Я. Головацького, Б. А. Дідичкого і ин. в рускім письменстві вводити т. зв. „общерускій літературний языкъ“, а се через деяких кахетивів (в ексортах і науці релігій) і учителів рускої мови, втїскало ся також до школи, звернувшись намісник гр. Голуховський проти тих змагань, хоч спершу піддержував Русинів.

Коли з подувом леготу конституційної весни в 1848 р. галицькі Русини зібрали ся з окликом Маркіянової ідеї до народної роботи, гр. Голуховський, покликаний опісля вперший раз на намісника Галичини, пособляв сим народним змаганям Галицьких Русинів, сам вписав ся яко член-основник до Галицько-рускої Матиці а також заходи Русинів околом здвигнення „Народного Дому“ мали в нїм прихильника. Колиж в 50-их роках Погодинська об'єднательна ідея запаморочила руских провідників і почало ся москво-

фільське мови, навіть у виданнях Гал. Рускої Матиці, гр. Голуховський з державного австрійського ставовища виступив рішучо проти того і тоді вже носив ся з гадкою утворєня Руско-Наукового Товариства, котре би мало бути неначе ареопагом в справах рускої мови, правопису і письменства. Але спосібні до того люди, як Головацький, Зубрицький, Дідичкий стали москвофілами, а між молодим поколінням не було ще відповідних до того сил. Наколи отже відріжнимо тут змаганя гр. Голуховського до побороування москвофільства від єго урядових заходів околом обезаєки Русинів перед москвофілами, тоді єго постать стане в иншій трохи євітлі, як звичайно єго доси представлявано, головно скрізь москвофільську прязму. Богато причинив ся до проясненя єго змагань довголітній президіяліст намісництва Броніслав Лозинський в I. томі монографії про гр. Голуховського на основі документів і шкода, що недуга не дала єму сєї праці докінчити.

Не найшовши підпори в рускій суспільности в борбі проти москвофільства і москвофільської мови, вступив гр. Голуховський на дорогу вказану урядником міністерства просвіти Іречком, котрий предложив для обезаєки проти москвофільства рускої мови впровадити єську правопись. Вислідом сєго було введєне в урядовану латинського алфавіта,

бо тоді ще в Галичині мало що відомо було, що найліпшим захистом проти москвофільства і розмежеваня нашої мови від московської, була би введєна на Україні з кінцем 50-их років Кулішєва правопись т. зв. „кулішівка“. Отже й Черкавський не був з тим ознаєомлений і помагав гр. Голуховському до введєня лат. алфавіта, проти чого виступили рішучо всі Русини (справа основно обговорєна в „Die Ruthenische Sprach- und Schriftfrage“.

Греза москвофільства виступила відтак наново після маніфєсту Наумовича в „Слові“ 1866 р., а борба азбучна і правописна розгорілась на ново, але тоді вже рускі народовці введєнем кулішівки у своїх виданнях розмежили нашу мову від московської і домагали ся також єї введєня в школах. Я вже згадав, що ми в гімназії вже в 1865 році писали задачі кулішівкою, хоч обовязувала єе етимологічна правопись. „Правда“ веда дальше роботу почату Вєчерницями, Мєтою, Нивою і Русалкою і промочувала ширший шлях до розвитку нашого письменства на народних основах, та підготувала, що на згаданє домаганє народовців введєно т. зв. фонетичну правопись в школах і в урядах, о чім дальше оповім основно.

Др. Черкавський, зацікавившись мовкою Рускої Читанки А. Тонського, виданої етимологічною пра-

вою і заповненню єе у великій частині книжними творами в роді Б. А. Дідичкого і т. п., явив ся в редакції „Правди“ і зложив передплату, та допитував ся, коли „Правда“ виходить, щоби міг собі її відбирати. Але що „Правда“ не виходила точно в означеній годині з ріжних від редакції независимих причин, отже я заявив, що все по виданю приєсу єму до бюро дотичне число. При сій нагоді др. Черкавський вдавєв ся звичайно в довшу розмову зо мною і розпитував ся про літературні змаганя у нас і на Україні до втворєня самостійного українсько-руского письменства, мало єму відомі, і вельми цікавив ся літературним рухом на Україні, котрий тоді найшов приставовище в Галичині, а іменно в „Правді“.

Раз якось зійшла розмова на Кулішів переклад єв. Писма (тоді печатав ся окреим додатком до „Правди“ переклад Мойсеєвого Пятикнижя). Я висловив при сій нагоді погляд, що сим перекладом значно збогатить ся українсько-руска словня. На се однак замітив інспектор др. Черкавський, що в Пятикнижю єсть всего околом 500 висловів; всеж однак зазначив він, що літературна мова в печатаних в „Правді“ творах значно виробила ся в порівнаню з виданнями руских народовців навіть від часу Вєчерниць.

В. Адамський Дивани. — Портієри. — Фіранки. — Стори. — Bonne femme. — Матерії мебльові. Львів, Тотель Жоржа Ціни знижені.

тів, отже головна понука воєвничого походу народ.-демократів, котрі відсуджують від патріотизму і народної чести всіх, що не приєдналися до їх прапора, котрий хотіли би вважати єдино спасительним, непохибним і патентованим. До часу тільки можна воювати неправдою клеветами і підзорами, а хоч би народні демократи своєю виключністю, неперпимістю, ненавистю, остракізмом і нахабністю успіли знищити христ.сусп. одиниці, не зуміють однак знищити християнсько-суспільної ідеї, котра ними нівечить ся, а все таки визнають ся!

Відповідь „Ниви“.

В 23 ч. „Ниви“ с. р. появилася від одного з учасників ставіславського духовенства підписана буквою С. така „совісна“ — як запевняє сей дописувач — інформація:

„Дуже добре зробила Редакція, що візвала тих, які голосували за резолюцією проти „Ниви“, аби оправдали свій крок і доказали, що „Нива“ є шкідлива Церкві і народові, бо інакше годі брати і віче і резолюції на правду і поважно. Доси ніхто в тій справі не відозвався, отже вже з того колюче заключене про вартість віча і резолюцій. Та не тільки з того. Редакція „Ниви“ мала мабуть ліхти інформації про хід ставіславського віча, коли взагалі з ним числила ся.

„Як учасник згаданого віча,“ можу як найсовісніше запевнити Редакцію, що спеціально розв'язаний проти „Ниви“ віче зовсім не ухвалило. На віче прибуло 150 священників. Коли они з ранішних промов та рефератів дізнались про зміри хитрих ініціаторів віча, зараз і розіхались домів так, що на полудневих нарадах було всего около 35 священників і то переважно самі молоді. При ухваленню резолюцій і з цих „відважніших“ повиходили, а лишалися самі такі, що видячи, як перші о. мітрата та каноніки підносять руку, не могли і свої не піднести. Сегож вимагало благородне пастирське. Коли прийшла черга на резолюцію проти „Ниви“, на сали було всего кільканадцятьох наймолодших священників, з якими аранжери віча вже безпардонно поступали і лише відчитали резолюцію (цілком не так, як в історії появилося в часописі х) признавши її без голосування ухваленою! Додам, що проти „Ниви“ було лише чотирох священників, а се звисний о. Фацієвич (він поставив резолюцію), его інспіратор о. Голубенський (аранжер віча), також звисний о. Чернодола і еще якийсь невідомий мені близьке молодий катехит, що має старатися до відома. Отсе всі вороги „Ниви“. Сі й „ухвалили“ резолюцію проти неї. Загал священників ставіславської єпархії не є на стільки добродушним, щоби ухвалювати такі резолюції. Прому Редакція „Ниви“ прийняти се до відома і не перестати уважати нас помімо всего своїми прихильниками. С.“

Вираді вже то саме, що сей „совісний“ (!) інформатор, закидаючи комітетові віча, з рамени котрого вишло помічене ухвалення резолюцій в „Руслані“ пофалшова-

З кінцем липця приніс я інспекторові Черкавському перед відвідом зі Львова по скінченню філософічних наук останнє число, яке я ще видав (описав даліше провадив видавництво Венед. Борковський при помочи богословів*), а при сій нагоді заявив він мені, що був у него проф. А. Малєцький і поручив мені мене як одного з найпильніших своїх слухачів. Я справді вніс заріз подане о сунуватурі в котрій небудь східно-галицький гімназії, а Рада шкільна краєва на засіданню 30. серпня 1868 р. замінявала мене заступником учителя в бережанській гімназії. В сть про се іменоване урядувала мене незвичайно раз тому, бо я в того часу м'г уже наняти самостійне становище і дати пільгу стареньким родичам у їх видатках, а в друге задля того, що Бережані о 7 миль тільки віддалені від Тернополя давали мені спомогу на від'їзд, в т. зв. малі вакації і великдень на від'їзді до рідного дому, за котрим усе мені було бавно.

(Дальше буде)

*) Я і мої братя також багато помагали в села.

не тих резолюцій, не уважав за відповідне підписати себе повним іменем — повинно збільшити від відповіді на его допис. Позаяк однак знаємо, що вороги католицького світогляду так як попередні „пописи“ „Ниви“ — рівнож і сей новий „подвиг“ „совісного“ і прихильного єї дописувача, вихиснуть для своїх цілей — проте підписані, яко члени виконного комітету ставіславського віча, для доказаня „совісности“ інформатора „Ниви“ подають до відома отсе:

Запевняємо, що резолюцію дотикаючу „Ниву“ ухвалено на вічу по довшій дискусії. Для доказу правди подаємо повний хід дискусії в тій справі після записок в протоколах з віча, який буде також поміщений в пропамятній книжці, що лежавом появлять ся друком.

Ось він:

Відтак уділив о. председатель голосу о. Чернодола, який говорив про „Ниву“, та єї становище в послідних часах. Він промовив тими словами:

Коли на внішніх зборах так много говорять ся о пресі, то не можна поминути мовчанем послідних виступів нашої „церковної часописи Ниви“. Перед очима зібраних ту в імя Христове священників стають живо два осуди, які „Нива“ проголосила над двома справами, що для нас не можуть і не сміють бути індеферентними а то над виступленем ставіславського духовенства з „Бесіди“ і над цінною брошурою о. д-ра Щепковича „В імя правди“.

Відома вічю ставіславського духовенства, який сам в собі католицький моралі не лиш не є противний, але противно з нею згідний, вічюк зі сторони ділаючих сповнений у найлучшій намірі постійно за свою честь священничу і потоптане право церковне, маючий на собі незатерту ціху оборони слави Христової і достоїнства священничого, вічюк і глибоко обдуманий і далекосяглий „Нива“ не вислухавши тих, що їх мала осудити і не вхождачи у їх интенції, назвала „нефортунним інцидентом“, кроком „неоправданим і нерациональним“ а самих ділаючих напівнула згідно „удікнерами“.

Еще острійше і з далеко більшою злобою осудила „Нива“ вічюк о. д-ра Щепковича, котрий видячи безчаслені, а безосновні напасти на свого Владика і той справдішній хаос понять серед нашої суспільности, пише книжку, щоби закиди відтерти, темні справи прояснити і вказати на ті страшні рани на народних органах, які грозять цілковитим его затроуном. З так важкої задачі вивязує ся справді по майстерски, виказує у своїй брошурі безосновність і злобу усіх закидів, освітлює як се сама „Нива“ признала „неодну доси темну річ“, відкриває ті страшні рани на народних органах і справдішню оглядністю найсовіснішого лікаря не щоби „ярити, але лічити“ а „Нива“ сей его наскрізь благородний вічюк осуджує яко щось „низкого і поганого і некултурного і нехристиянського“ п'ятуючи при тім цінну его броштуру „В імя правди“ згідно „пороненням плодом“ о. Щепковича.

Двох гадок не може бути про се, що оба повисли осуди „Ниви“ доривочні, острі, неумісні, незгідні з достоїнством церковної часописи і впрот такі злові і нехристиянські. У обох случаях заграла „Нива“ у дуду часописий для Церкви ворожих, дала їм до рук оружене против той справи, якої повинна боронити і удостоїла ся виравді признаня і похвали від них, але за се викликала велике згршенє і, як справедливо зазначив о. Калитовський у своїм рефераті „покрила правдивим соромом не лише духовенство, але і цілу суспільність“. Мені здає ся, що так важкої справи ми нині не можемо поминути мовчанкою. З той причини позволю собі поставити таку резолюцію:

I. Зібрані на вічу дня 10. жовтня с. р. священники ставіславської єпархії висказують свій біль а причини виступів „Ниви“ в справі виписаня ся ставіславського духовенства з „Бесіди“ як також з причини єї рецензії(?) книжки о. д-ра Щепковича „В імя правди“ і осуджують заняте нею становище яко незгідне з принципами католицького світогляду а справи церкви і народу шкідливе.

II. Зібрані висказують бажанє:

а) щоби церковна часопись, для ухваленя подібних промахів, подбала для кожного числа о виробу духовно-власти;

б) щоби виконний комітет віча подбав о видаванє часописи в Ставіславі, яка бу-

ла би спеціально органом духовенства нашої єпархії — на разі яко додаток до єпархіяльного Вістника.

Над поставленими резолюціями вивязала ся вельми жава дискусія.

О. Антонович каже, що хоч „Нива“ два рази так нефортунно виступила і соблазняючо пописалась, не треба однак еще з нею зривати, та основувати новий орган, але зажадати відповідної заяви, а колиб се не сталось зажадати зміни редактора-шефа.

О. Ісаїв промовляє менше більше у тім сам м дусі, кажучи, що „Нива“ зробила дуже много доброго, треба почекаати, а справа сама перетре ся.

О. Фацієвич промовляє за тим, щоби з „Нивою“ таки цілком зрвати і основати свій новий орган.

О. Андрийшин збирає висказані у справі „Ниви“ гадки, які представляють три можливости:

1) всею збути мовчанкою,

2) виразити „Ниви“ свій жаль і негодованє з причини єї виступів після резолюції о. Чернодола,

3) цілком з нею зрвати та перестати єї пренумерувати.

Коли до голосу ніхто більше не зголошував ся о. председатель поручив о. Чернодола відчитати еще раз поставлені ним резолюції, щоби піддати їх під голосуванє.

У справі формальній оголошує ся до слова о. дек. Бахталовський, який вносить, щоби в справі „Ниви“ голосували лише єї передплатники. Се внесенє одобрили учасники віча а о. Чернодола відчитав свої резолюції. В голосуванню прийнято I. резолюцію з додатком о. председателя „своє здивованє“ коло слова біль майже одноголосно голосами самих лише передплатників „Ниви“. Друга резолюція о. Чернодола з поправками оо. Фацієвича і Андрийшина передала більшістю голосів; поручено однак виконному комітету віча справу свого органу заняти ся.

Сей звіт видає найліпше світло на „совісність“ чесного інформатора — тому близьке самою інформацією тепер не займаюсь.

Відповімо лише на одно. Лякує чесний інформатор, що ніхто до сеї пори не відозвався на вівзанє редакції „Ниви“ до тих, що голя ували за резолюцією проти неї, аби оправдали свій крок і доказали, що „Нива“ є шкідлива Церкві і народові.

На се заявляємо, що не уважаємо „Ниви“ покликаною властью, перед котрою малисьмо оправдувати ся. Віче осудило не цілу „Ниву“ яко шкідливу Церкві і народові, а лише відомі єї виступи в справі виписаня ся ставіславського духовенства з „Бесіди“ і єї „цінки“ книжки о. д-ра Щепковича. Що до відповіді, якої домагає ся чесний інформатор то скажемо, що відповідь була виготовлена, однак на довірочних сходинах кількнайцятьох священників дня 2. падоласта с. р. случай хотів, що були се самі передплатники „Ниви“ — порішено між иншим „скромну просьбу“ „Ниви“ збути мовчанем, щоби не розмазувати справи і не дати „Ниви“ нагоди до дальших пописів в роді двох згаданих, а так шкідливих для католицького світогляду.

Вкінці відзиваємо ся до чесного інформатора, що видно руководячись своїм випробова им „пастирським благо-розумем“ (!) закряв ся під букву С, щоби его закряну а кермував ся виключно священничою совістю і відкрив своє чесне „порекло“, та не давав нагоди до підозрінь авторства так „совісних“ інформацій на внішних учасників віча, котрих імена також починають ся від букви С — хочби і одного з підписаних, котрий з повною свідомістю голосував за згаданою резолюцією і вповні на неї пише ся.

Сухостая, дня 12. грудня 1911.

о. Ілля Чернодола о. Осип Фацієвич о. І. Сатурський члени виконного Комітету священничого ставіславського віча.

Фінансова політика в державній раді.

(X) Народний парламент довго отягав ся від задачі, котра є першим обовязком кожного парламенту — удержати в державнім скарбі добру господарку, переводити кождо часно докладний нагляд і дбати про удержанє бюджетової рівноваги.

Переважає часть народних представників

вважала своїм обовязком домагати ся для своїх виборчих кругів вдоволення їх бажаням т. зв. народним конечностям і не тямилла сего, що державний скарб не є невичерпним жерелом.

Тимто в домаганях значної части послів була звичайно мова про всякі запотребованя, а журбу про покритє їх полишало ся звичайно міністрови скарбу.

Тепер же коли народний парламент заговорив про такі популярні для широких верств запотребованя, як підвишенє плат урядникам, поправа матеріяльного положеня велізничників і народного учительства, дальші будови місцевих велізниць, виявило ся, що сї запотребованя містять в собі сотні мільонів видатків, на котрі в скарбі нема покрити і держава була би приневолена затягати нові довги, котрі і так вже зросли до незвичайної висоти.

З нагоди розправи над бюджетовою провизорією представив міністер скарбу Залєський в основнім фінансовім виводі сучасний стан австрійських фінансів, незвичайний зріст видатків наслідком загального розвитку і поступу держави а не менше також наслідком змаганя народних представників до вдоволення популярним потребам виборчих верств і вказав на се, що мимо всеї прихильности для названих в горі домагань в цілі поправи долі урядників, велізничників, учителів ітп., не може вступити на дорогу дальшого обдужуваня держави, що в найближшій будучині доведло би до нещастя всего населеня і що одиноким способом є обдуманє відповідних жерел доходу, котрими би можна покрити сї великі запотребованя, бо найважнійшою задачею розумної фінансової господарки є удержанє бюджетової рівноваги.

Промова міністра скарбу зробила велике враженє і причинила ся до отверезеня посполської палати, котра забрала ся до розправ над податковими пропозиціями доси так немилими для народних представників.

На фінансове положенє держави звернули пильну бачність також палата вельмож, а колишній міністер скарбу Пленер предложив уже звіт про бюджетову провизорію, в котрім вправді поручає до ухваленя фінансову пропозицію, однак піддає фінансову політику правительства строгій критиці і висловлює домаганє, щоби залишено систему безнастанного затяганя довгів.

Др. Пленер подає у звіті виказ степенюваня видатків і намірену кредитову операцію, котра буде вимагати 50477 мільонів корон, а швирче збільшенє відсотків від того буде вносити 215 мільонів. Дочисливши до того 715 мільонів квоту, 47 для кр. оборони, 26 міль для поправки урядничих плат (включно з дорожничним додатком 125 міль корон), 4 мільони на меліорацийний фонд, отже остає непокритого запотребованя 441 міль кор., а з дочисленем довгів на звичайні видатки вносить не до бір 9565 мільонів.

Звітник бачить однак не в сїм трудність наколиб ся прова в відносила ся до сего року але поважні сумніви викликає у него звичайне від довгих вже літ обдужуванє держави і доповняє вводи міністра скарбу про зріст державних видатків порівнанем з минувшим десятилітєм і подробицями про зріст видатків.

Від 1890 до 1900 піднесли ся всі чисті видатки з 7017 міль кор. на 9407 міль, отже о 324%, а від 1900 до 1910 на 16475 міль, отже о 7513%.

В останнім десятиліттю підвишенє видатків більше як подвоїло ся. До того причинили ся:

Спільні видатки: 1890 — 1228 міль кор., 1900 — 1376 міль. а 1910 — 1915 міль кор.; в попереднім десятиліттю піднесли ся отже спільні видатки о 1204%, в останнім десятиліттю о 39%; чистий видіток державного догугу 1890 — 2949 міль, 1900 — 412 міль кор., 1910 — 475 міль кор., отже в попереднім десятиліттю маємо зріст о 156%, в останнім о 423%. Адміністраційні видатки 1890 — 2319 міль, 1900 — 4084 міль, 1910 — 9279 міль, отже підвишка в попереднім десятиліттю вносила 762%, в останнім 1274%.

Головна причина трудного фінансового положеня лежить отже в щорічним степенюваню адміністраційних видатків. Правительство приймає яко правильне степенюванє всіх

ресортних потреб пересічну квоту 40 мільйонів, котру однак дуже часто перевищено, але хоч би її удержати можна, то все она за висока. Рішучі ощадности, зменшене урядничих сил і залишене нових будівель моглоб значно зменшити видатки.

Потреба також конче обмежити адміністративні видатки тим більше, що до теперішніх видатків ще придуть нові. Передовсім сподіватись треба значного зросту видатків на спільні потреби монархії, котрих щорічні високі запотребования містять ся в програмі делегацій предложеній на найближше п'ятилітє, а про першу рату на 1912 була вже в горі згадка.

Поправа плат урядників і державної служби перевищать значно подані в звіті квоти. Але сим не закінчить ся справ в найближшій часі.

Окрім сподіваних значних видатків, яких вимагати буде суспільна безпека, назирають різні парламентарні клуби на почини будови водних шляхів і регуляції рік, а се також потягне за собою величезні видатки, хоч би они були розложєні на довші літа. Домаганє будови водних шляхів, висунене на саме чоло фінансової політики і необчислений ще докладно начерк місцевих залізниць. Се вельми важкі прояви від десятиліт веденої системи признаваня з політично-парламентарних причин великих видатків, котрі не дадуть ся легко погодити з загальним фінансовим положєнєм, щоби лише вдоволенєм різним популярним бажаням всяких парламентарних груп і країв забезпечити хід парламентарної машини.

В таких обставинах трудно втворити собі в будучині образ фінансів, бо годі знати, які популярні бажаня виринуть в найближших роках і будуть ухвалені. Міністер скарбу в своїй останній промові вказав на небезпеку сеї системи, а звітник палати вельмож не потребував більше до сего нічого додати, можна тільки бажати, щоби сї острагоги мали добрі наслідки.

Рівнобжєно з популярним змаганєм степенюваня видатків проявляє ся опір проти нових податків або підвишеня теперішніх.

Навіть при найбільшій ощадности і твердій рупі проти нових домагань, потребують фінанси нових доходів, а загальний дохід вказаний в нових предлогах податкових вносив би річно около 48 мільйонів корон. Чи сї нові предлоги будуть ухвалені без зміни, чи не будуть значно підвишені з оглядом на поважну участь в тих доходах краєвих фінансів, не можна ще тепер сказати. З тих посередних податків мають краєві фінанси дістати засоби потрібні на поправу учительських плат.

Щоби завести лад в державних фінансах, треба конче нових доходів, окрім дотеперішніх з податків, щоби оплатити відсотки від позичок на інвестиції для війська і флоту, котрі щорічно будуть вносити понад 100 мільйонів.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і привертати нам нових передплатаників в кругах своїх знайомих.

Допись з Товмаччини.

(До відома всім, кому треба, або: жадаймо, щоби нас шанували і респектували).

На днях прислало ц. к. староство в Товмачи до Уряду парох. в Рошнєві „урядове“ письмо на чвертці паперу в такім цвітєстїм стилю як: „wzywam Wielebny urząd paraf. aby do dni 3^{go} itd. На такє „wezwanie“ Уряд парохіальний так написав до ц. к. староства:

Світле ц. к. Староство в Товмачи!
Хтось очевидно з несвідомости позволив собі в письмі з д. 7/12 1911 ч. 35197 ужити виразу „wzywam“ до підписаного Уряду парохіального. На то отвічав ся, що подібного виразу „живає ся в кореспонденції до урядів собі підчинених, а прецінь Світле Староство не схоче принустити, щоби Уряд парохіальний був в якійсь службовій зависимости від ц. к. староства. На д-чка наводжу розпорядженє міністерства справ внутрішних з дня 26/2 1856 ч. 3862/342, де оно засвідчило „ze stosu-

nek między starostwami a urzędami parafialnymi nie jest ani współzrządnymi ani podrzędny (koordinir, subordinir) a przeto w stosunkach wzajemnych winny zachowywać formy grzeczności, jakie zwykle się praktykują między osobami od siebie niezależnymi“. Надто то само міністерство під датою 19/7 1857 ч. 12522 „poleciło starostwom, aby w korespondencyach z urzędami parafialnymi przestrzegali formy grzeczności“. Наводжу в польській мові в якій ц. к. Намісництво інтимувало той Ministerial-Erlass. Прикро підсаному, що чув ся примушенем навести ті оба міністеріяльні розпорядженя, а се в тій цілі, щоби подібні плясма більше не повторяли ся. Підписаний Уряд парохіальний заховує все тую форму чемности, тож, льогічно беручи, має повне право до взаємности.

П. минаю форму вїшню висше згаданого урядово письма: 1/4 аркуша паперу.

Уряд парохіальний Рошнєв, д. 16. грудня 1911.

о. Матеї Велигорекій. парох.

З державної ради.

Палата послів. На початку вчерашнього засіданя палати послів предсїдник опроклянув заміти п. Гайлінгера проти палати вельмож.

Приступлено до дневного порядку, то є до нарад над звітом урядничої комісії в справі робітників занятих в державних підприємствах і контрактної служби з вїтвом почти і телеграфу.

По промовах пп. Галя і Брайтера ухвалено внески комісії.

Пологоджено також звіт соціально-політичної комісії що до праці дітїй і женщин в гірництві, звіт правничої комісії в справі предложєня закона про консулярне судівництво і в справі консулярних договорів з Сербією і Болгарією, вкінці в справі ужитя надвижок сиротинських кас. Пологоджено кілька менших предлог, а на конєць внески дорожвяної комісії.

Предсїдник замкнув засіданє, жєлаючи послам веселих свят і Нового року. Про речинєць найближшого засіданя будуть послі повідомленїя письменно.

Урядничя комісія прийняла на вчерашнім засіданю § 210, прагматику в формі пропованій звітником з додатком п. Форстнера (соц.), який постановляє внаслідок численних випадків, що лучили ся на почті, що переносенє підурядників назад до етату служби не є дозволене.

Комісія полагодила вже службову прагматику і прийняла внесок Вебера, на основі котрого закон має вїгнати в жите з діланєм взад від дня 1. січня 1912 р.

Представник правительства шеф секції Галєдкий спротивив ся сєму, покликуючи ся на кількаразову заяву правительства, що перше належить подбати о покритє як також з огляду на признавїй вже одноразовий додаток.

В фінансовій комісії доконано вчера подїлу рефератів. П. Будзиновский поставив внесок, щоби наряди над податковими предлогами відложити до хвилі, коли фінансовій комісії буде придїлена предлога в справі домового податку, або коли податкові предлоги полагодиť комісія податкова.

П. Ліхт поставив внесок, щоби для поодиноких предлог крім звітника назначити також корреферентів.

Внесок п. Будзиновского комісія відкинула, а прийняла внесок п. Діаманда що до запрошеня правительства на найближше засіданє.

Головним звітником податкових предлог вибрано п. Штайнєндера. Миж иншими придїлено реферати: п. Абрагамовичови реферат про податок від пива, а п. Коритовскому реферат про податок від горівки.

Слїдуюче засіданє комісії назначено на день 19. лютого 1912 р.

Палата вельмож відбула вчера засіданє о год. 3. по полуднї. Предсїдник просив палату о уповажненє зложєня жєлань архієп. Фридрихови з нагоди заручин єго дочкы.

Член палати гр. Лятур поставив запит, чому правительство не предложило доси заповідного закона в справі підодіцарїв. Описля полагоджено кілька законів меншої ваги, після чого др. Берярайтер мотивував свій внесок в справі дорожнї та вказав на потребу зміни дотеперішньої торговельної системи.

Вкінці домагав ся, щоби правительство

дальше спротивило ся введеню корабельних оплат на Лабі і инших німецьких ріках.

Внесок др. Берярайтера відіслано до господарської комісії.

На місце бар. Гавча вибрано до делегації гр. Гілевбанду. На конєць полагоджено ще кілька дрібних законів.

Політичний огляд.

Заграниця.

Італійско-турецка війна. Істория не богато знає таких воєн як отєя найновїша миж Італією і Туреччиною. Більше дивнакарекого шуму, чим пушочних вистрелів; — і хоч воєнне напруженє ще не уступило, всеж воюючи сторони „понудили ся“ такою війною і під сїю пору роздають ся вїсти, що вже не тільки Італія, але також розважїйші круги в Туреччині бажать положити конєць кровавій комєдї. Великий везир запропонував султанови заключєнє мира, однак султан рішучо спротивив ся сєму, заявляючи, що радше зрече ся престолу, чим згодить ся на відступленє Триполїсу і Киринайки Італїйцям; сєй воєнний настрїй султана піддержує також міністер війни Магмуд Шєвкет. І так змагають ся тепер в Царгороді дві думки: воєнна і мирова. Котра з них побідить, побачимо в будучинї. Не треба, здаєсь, пригадувати, що Італія, викинувши чималї суми на сїю сьмїшну, а й безсїшню до тепер війну, радо протягє руку до згоди, однак під услївом посїданя Триполїсу і Киринайки, хочби навіть з поважними уступками в користь Туреччини.

Ворохобня в Китаю. Дня 18. с. м. розпочали ся в Шангаю мирові переговори миж представником царского правительства Таншаймом і вождями ворохобнї. Таншай прибру до Шангаю англїйским пароходом в товариствї великого почету, був торжєстєвенно прийнятий консулами вельможержав і замешкав в невстральнім домі Англїйця Літля.

Конференція з ворохобними вождями потреває, здає ся, кілька днів а в Шангаю панує перєсьвідченє, що доведе до заключєня мира. провідники ворохобнї ставляють сїдуючі условини: Усунєнє манджурской династї і утворєнє рєпублїки з Юаншикаєм як президентом і др. Свїятєсєном як віцепрезидентом. В будучинї мають бути президенти вибранї народним представництвом і будуть мати право іменованя членів кабінету. Юаншикай може бути вибраний вдругє, коли ним заявить ся більшисть.

Цісарські сторонництва порїшили, прийняти всі жаданя ворохобників, протівлять ся лише введеню формального рєпублїканского ладу. Домагають ся удержаня династїї, хоч би з властїю виключно лише номїнальною. Часть ворохобних провідників ськлонює ся до узгядненя сєго жаданя з тою засторогою, що цісарєни мають прислугувати лише почету, а не політичнї права. І нинї заявляють ся за утворєнє національної китайської династїї.

Рус-є Т. варїство Педагогічне у Львє вїспіаюючи з сїм числом „Руслана“ всім ВПов. Передплатаникам виданїй Товариством стїній калєнд р на р 1912, долучує рівночасно чєки П. К. О і просить о ласкаві жертви на школи і бурси Товариства.

НОВИНКИ.

— Калєндар. В пятницю: руско-кат.: Зацїтє Пр. Б.; римо-кат.: Зєнона. — В суботу: руско-кат.: Мнї; римо-кат.: Вікторїя. — В недїлю: руско-кат.: Данїїла; римо-кат.: Адама і Євї.

— Про стан здоровя Цісаря кружляють в Відні від кількох днів чуткы, які викликають серед населєня оправданє занєпокоєнє. Урядовї звітї доносять, що наш Монарх терпить на сильний катар, получений з кашлем і хрипкою. Надворний лікар не дозволяє достоїнному пацєнтови виходити, на чім терпить єго сон і апєтит. Цісар є дуже терпєливий, приймає всі ліки, годить ся на всі приписи, не хоче лише проходжувати ся по великій замковій галєрїї, яку перемінєно на основний лісок. На цісарськїм дворї роблять ся приготова-

ня на прийнятє дочкы монарха, архієп. Марїї Валєрїї, котра разом зї всіма своїми дітми має відвідати вїтця в часї Рїздвяних свят.

— Якими доказами вдоволяють ся вїснодумці, що нема Бога? Безбожнї люди не вдоволяють ся ніколи тими доказами, які на їх погляд нїби то мають ствержджати, що Бога нема, але невдоволенї з видуманих своїми попередниками видумують що раз то новї. Видно, що не уважають ніколи своїх доказів за достаточні. Коли уже вичерпали усі засоби мнїмої науки, зачинають ся тепер кидати на поле уяви, з чого виходять часом дуже комїчні рїчі. Яко примір нехай послужать виводи Француза Beauquier. „Є незаперечною рїчю, розумує вїп, що чоловік навіть мирних даровань розложив би погоду і непогоду о много кращє, нїж она єсть тепер розложєна і не треба бути Богом, щоби знати, що надмир у всім єсть блудом. А понеже дощї і горяча не є розложєні рівномїрно, бо раз падає за багато дощу, а другий раз є за багато горяча, то (risum teneatis)... нема Бога...“ Та менї ся здає, що у того пана нема рівноваги ума — от в чїм такї єго міркованя о Бозї мають свою причину. — П.

— Русофільска православна і шпїоньска діяльність в Галичинї Сєло Граб, де осїв православному батюшка Сандович, стало ся Мєккою для збаламучєних русофлами сєлян. Із Жиднї, Конєчної, Радочини, Чорної, Воловця, Ясїнки, Довгого, Незнаєва, Ростаїного, Свїяткової, Свїятківки, Сьєрєжави, Жидївска, Котанї, Дошманї, Кремшї, Тиханї, Полянїє спїшають сєляни пішки і фірами до Грабу на православнє богослужєнє. Агітатори розкидують тисячами „Голось Народа“, „Лємка“ і „Русську волю“. Ходять чуткы, що нинї-завтра три сєла, що належать до парохїї в Свїятковїй, зголосять свій перєхїд на православїє.

„Прикарпатская Русь“ поспїшилась з тверждєнєм, що арештований за шпїонажу в користь Росїї гімназїйний абїтурїєнт Роман Гоць „українєць мазєпїєць“, тимчасом Роман Гоць є членом русофільского студєнтского товариства „Друг“, а „руская подьяремная дїятєльница“ господа Кухарєвская любовниця головною шпїона Стєдцишина, після слів „Kurjera lwowskiego“ удержувала зносини в цілій Галичинї для проваганди русофільства. Гєворять, що має она небавом одержати місце „учительниці русского литературного языка“ в одній з русофільських бурс у Львовї, та поліція за скоро прилїпала сїю „истинно русскую“ патрїотку з „подьяремной Русї“.

— Депутация державної організації учитєлів середних шкїл, зложена з заступників всіх народностей, удала ся позавчера до міністра просвїти Гусєсарєка з просьбою о скликанє анкєти перед внесенєм начєрка закона о службовій прагматїці для учитєлів середних шкїл. Міністер заявив, що дотична прєдлога є вже зладжена і лише з адміністратїйних причин доси єї не внесєно. Подробїць не може міністер поки що подати до відома, може однак означити, що санацію прикрого прямо полбжєня сулєтїв угладнєно. На скликанє однак анкєти не може міністер пристати бо начєрк закона є вже зладжений. Учитєлі будуть мати нагоду занятї становищє супроти сєго закона, коли буде оголошений. Начєрк предлогї буде оголошений в останних днях грудня.

— Сумна прова. Перед тижнєм „Дїло“ (ч. 275. і 276.) оповїстило, що т-во „Мєдїчна Громада“ уладжує „Миколаївскїє вєчерницї дня 19. грудня, на яких мають бути танці при звуках вїськової музїки.“ Комїтет уладжуючий ті вєчерницї добре знає, що тепер є Пилипівка, в котрій то порї Церков забороное танці, але недовїрки — недовїрками. По Львовї рознущено вїстку, що комїтет дїстав диспензу на танці від нашої верховної власти церковної. Тимчасом дізнаємо ся що такої диспензи не було, а вїстку про неї шарєно в тїй цілі, щоби легкодупних заманити на забаву у піст. І справдї ишла вї второк в ноча гучна гульня при вїськовій музїці по сєлях „Народного Дому“ на радїєсь Тральєвских, Вітєвїк, Жидїв і націонал-демєкратичних масонів, які в своїм органї робили рекламу вєчерницям молодях безвєркїв.

— Жидївскї практикї в галицьких гімназїях З. Бе, єжан опїштує до „Gazet-y narodow-oi“ (ч. 291): Дня 16. с. м. застрайкувала в тутєшній гімназїї молодїж класє VII А, Б і Ц, профєсорови Парнесови, Жидови, котрий, як виявляє ся, поводить ся з молодежїю несумлївно і несправедливо. Своїм вибранцям по-

правляв прим. задачі чорним (!) чорнилом, щоби виказати перед іншими, що вони поправно пишуть, відзначаючи учеників переслідував, подаючи їх на конференціях зі своїх предметів, а вкінці нетактовне його поведене в класі супроти учеників привело молодіж до рознуки. Є сумною річчю, що молодіж, ідучи за подумом соціалістичних промовань, бере ся за страйк, місто представити цілу справу директорови, але факт сей є одною з ілюстрацій наших відносин, що католицьку молодіж виховує нині цілий ряд Жидів. В бережанській гімназії серед учительського збору на жаль аж п'ятьох (!) Жидів виховує католицьку молодіж.

— Із статистики Галичини. Невагом оголосить статистичне бюро при кравім виділі вислід останньої переписи населеня. Вислід сей для нас Русинів дуже непотішачий, бодай таке виходить із статистичних дат, оголошених в польських часописах. І так визнавши греко-католицького обряду начислено при останнім списі **3,378,451** (в 1900 році було 3,108,972), римо-католицького обряду 3,736,537 (в 1900 році 3,347,312), православні 2,816 (в 1900 році 2,233), протестантизму 37,292 (в 1900 році 45,383), мейсеевого віроісповіданя 872,975 (в 1900 році 811,183).

Сі часла говорять на некористь нашого обряду і народности, бо як виходить з порівнянн чисел римо-католицизм (що в найбільшій часті ідентичне з польською народністю) підскачав з 45-7% на 46-52%, між тим, як процент ісповідників нашого обряду знизав з 42-5% на 42-08%. Амадорів атеїзму є в Галичині 318 (в 1900 році було 19); є се релігійно і морально звихнені одиниці.

— Заповідь голодових розруків. Як звісно, з днем 1. січня 1912. р. входить в жите закон, який забороняє уживати білого фосфору в фабрикації сірників. Наслідком сего фабрики сірників, в яких уживано доси білого фосфору, мусять зовсім устати або примінити ся до нового закона. Властитель фабрик в Стрию, Сколім і Станіславіві виповіли отже з днем 1. січня роботу всім своїм робітникам, проте політичні власти сих міст побоюють ся, що з сего може прийти між безробітними робітниками до голодових розруків. Зі Скольного доносять, що кілька сот робітників з фабрики сірників відбуду вчора рано демонстраційний похід через місто до староства, де депутація представила старості безвихідне положене робітників занятих в фабриці сірників.

— Дещо з української печаті. З Новим роком повнять ся в Явирнику господарско-просвітне письмо п. н. „Зелений прапор“ під редакцією п. О. Шпитка (Гр. Шипавки); станіславські Русини заповіді видаванне тижневника „Станіславські вїсті“, а редактором сей часописи назначено п. Василя Іваницького. Рівночасно появила ся вїсть, що орган „Народного Комітету“ „Народне Слово“ перестав виходити ізза величезних довгів.

— Хліб з перод 1000 літ. „Vossische Ztg“ доносять з Штокгольму: Доцент тутешного університету др. Шнітгер виводив при розглядинах в Гетляндії в окрузі Лунба хліб, що походить з часів Вікінгів. Незвичайна викопалина буде передана хемічним дослідам в фармацевтичнім інституті в Штокгольмі. Стверджено, що хліб був випечений з оснкової кори і муки з гороху. Горох саджено в Швеції вже в IX віці по Христі. В викопалинах з перредісторичних часів вже кількакратно подибувано бохонці хліба; найдено їх в Єспіті і в Швайцарії, однак рідко в нівівних краях. В році 1898 відкрив др. Шнітгер при відкопуванню старого замчища бохонце хліба, випеченого із збіжжя. Учені згідно ствердили, що походить він з IV віку по Христі.

— Дрібні вїсті. На домагане віденського карного суду львівська поліція арештувала адвокатакого конципієнта д-ра С. Танненбаума, котрий мав допустити ся обманства на школу одной з віденських фірм на сім тисяч корон. — В Журавні вломили ся до канцелярії нотаря Візенберга якісь злоцінці і розбивши огнетрвалу касу, забрали 15,000 К готівки і кілька цінних лосів. — У Львові застрілив ся дня 18. с. м. залізничий урядник з Коломиї п. К. Причиною самоубийства було се, що его дочка учителька мимо заборони батька виїхала до Америки — Комісія для судових справ в петербурській думі прийняла внесок, підписаний 100 членами думи, на основі котрого женцини будуть могли заняти адвокатські становища.

— Самовбийство ученого. Професор чеського університету, член чеської Академії наук, археолог, історик, Йосиф Володислав Піч, сповнив оноді самовбийство. Причиною самовбийства були напади печати, яка закидувала ему ігноранцію. Проф. Піч твердив, що королеводворска рукопись є автентична, коли інші учени, між ними проф. Масарик, признали єї фальсифікатом.

Оповідки.

— Головний Виділ Товариства „Просьвіта“ розписує отсим конкурсі з речинцем по день 31. н. с. грудня с. р. на посаду просвітно економічного організатора на провінції І. Побори вносять звиз 3000 К річно. Кандидати звольте свої прошеня внести до канцелярії Тов. „Просьвіта“ (Львів, Ринок ч. 10.), залучуючи метрику, докази укінчених студій та curriculum vitae. Першеньство будуть мати укінчені академіки, або ті, що з яких небудь причин мусяли перервати академічні студії, як також ті, що викажуть ся вже працею в тім напрямі. Близких інформацій уділитъ провідник комісії просвітно-організаційної о. Т. Лежогоубский, або директор канцелярії Тов. „Просьвіта“ п. А. Галяк. За Головний Виділ Товариства „Просьвіта“ у Львові: *Іван Кивселюк*, голова. *Др. Іван Брик*, секретар.

— Пошукує ся дяка на опорожнену посаду при гр.-к. парохії в Чернівцях. Плата вносить річно 360 К з каси на помешканє і доходи в парохії числячої 13,000 душ, котрі річно перецічно вносить 1,200 К а звичайно більше.

У Львія принята: 1) Добрий, мельодійний теноровий або баритоновий голос 2) Рутинувана спосібність управи нотним хором і знанє научаня нотного співу нових співаків. 3) Точна знайомість ритуалу і церковного співу. Першеньство будуть мали безженні або жонаті необтяжені численною родиною.

Кандидати мають особисто явити ся у пароха в одну з субот або в навечере свята і на другий день відспівали утрено і дуригувати на Службі Божій нотним хором. Єсли тая проба добре випаде, може бути зараз прийнятим. Письменні поданя неувзгляднять ся, і на надіслані листи не буде відповідати ся *Костевский*, парох.

— Конкурс. Отсим оголошує ся конкурс на посаду трох учителів при школі народній, приватній ОО. Василя в Дрогобичі з платнею 77 К місячно. Місця до обсадження є від початку по конець II курсу в сім шкільним році 1911—1912. Зголошеня вислати на адресу: Ігуменат ОО. Василя в Дрогобичі. (2—3)

— Конкурс. Монастир СС. Василянск в Станіславіві оголошує отсим конкурс на посаду учительки при школі віділової жіночій ім. Маркіяна Шапкевича в Станіславіві. Вимаганий іспит віділової, з котрої небудь групи. Посада буде надана від вересня 1912. Платня після умов. Поданя заосмотренні в документи службові або їх відписи з долученем опису перебігу жита належить вносити до кінця січня 1912. на руки Ігуменату Монастиря СС. Василянск в Станіславіві, ул. Заболотівска ч. 13. (2—3)

Телеграми
з дня 21. грудня.

Триест. (ТКБ). Сейсмографічні прилади в тутешній астрономічній обсерваторії занотували землетрасене з віддалі 9,200 кілометрів.

Вашингтон. (ТКБ). Палата послів прийняла всіма голосами проти одного ухвалєну сенадом резолюцію в справі вивидження торговельного договору з Росцією.

Париж. (ТКБ). Мирові конференції розбили ся. Вутінфанг стоїть на становищі, що лише республіка є можливою основою порозуміння. Завішене оружжя продовжено о тижденє.

Тижневий звіт
Торговельної і промислової палати
про ціни збіжжя і продуктів у Львові
від 11. до 17. грудня 1911.

				за 50 клг.
Пшениця	11.40—11.60	К		
Жито	9.25—9.50	К		
Ячмінь броварняний	8.60—9.25	К		
Ячмінь на пашу	8.00—8.50	К		
Овес	8.50—8.75	К		
Кукурудза	0.00—0.00	К		
Гречка	7.50—7.75	К		
Горох до вареня	11.75—13.50	К		
Горох на пашу	8.75—9.50	К		
Бобик	8.50—8.75	К		
Конюшина червона	78.00—96.00	К		
Конюшина біла	98.00—111.00	К		
Конюшина шведска	75.00—85.00	К		
Тимотка	70.00—77.00	К		
Ріпак зимовий	14.75—15.00	К		
Насїне коноп.	00.00—00.00	К		
Хміль новий	340.00—360.00	К		
Хміль старий	00.00—00.00	К		

Асекуруйте своє майко від огню в „Дністрі“!

Кождий Русин повинен асекуровати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці то добробит цілого народу.

Дий Русин повинен асекуровати ся тільки в рускім товаристві взаїмних обезпечєнь

„ДНІСТЕР“

Нема жадного иншого руского товариства асекураційного, тільки один

„ДНІСТЕР“

„ДНІСТЕР“ рахує найдешевші оплати забезпечєня селянських будиноків.

„ДНІСТЕР“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам; на рік 1911 вносить зворот 10%.

„ДНІСТЕР“ оцінює та виплачує шкоди по огни скоро і ретельно, а до комісії запрошує все двох господарів на оцінителів.

„ДНІСТЕР“ дав підмоги руским школам і бурсам, де виховують ся селянські діти.

Люди асекуровані в „ДНІСТРІ“ можуть дістати позичку у всіх великих Банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ вносять з кінцем 1910 року 3,052,250 корон.

„ДНІСТЕР“ приймає обезпечєня на житє у всіх догідних комбінаціях (на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти).

В „ДНІСТРІ“ можна обезпечити від крадени з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цінні папери і векслі за дешевою оплатою премії.

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпечєнь „Дністер“ у Львові, у власнім домі ул. Руска ч. 20.

!! Купуйте !!

одобрений Радою шкільною кравкою і видавничим „Видавничтвта Чина св. Василя В.“ в Жовкві підручник

Д-ра Богдана Барвіньского п. з. „Оповіданя з рідної історії“.

Підручник обнимає 190 сторін тексту XXXVI сторін ілюстрацій (числом 53) на кредитовім папері і 2 мапки. В гарній полотняній оправі коштує всего 2 К 20 с.

Сей підручник є першим підручником рідної історії для руских середних шкіл і дав шкільній молодежі вперше певний образ нашої бувальщини. Писаний так, що вадає ся не лише для учеників І. класи середних шкіл, але при недостаті иншого підручника й для учеників вищих класів, для руских віділових шкіл, для семінарий і ліцеїв та до кваліфікаційних іспитів на народних і віділових учителях.

Надає ся він до науки в дівожих та хлопячих бурсах і інститутах, а ізза своєї приступности також для наших читалень, для селян і міщан. З хісномо може повчати ся з него нашої історії й кождий осьвічений Русин, що не має часу розчитувати ся в обємистих книжках.

У Львові набувати можна в „Книгарні Наук. Товариства ім Шевченка“, Ринок 10.

Розклад їзди залізниць у Львові.

Відїзд з Головного двірця до:					Приїзд на Головний дворець з:				
рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
3:40	8:22*	2:45*	7:00*	11:10	5:50	9:00*	—	5:48	9:50
—	8:45	6:05	7:30	12:35*	7:30	10:15	1:30*	8:25*	2:22*
—	—	5:46	—	—	—	—	—	7:15	—
—	—	3:50	—	—	—	—	1:10	5:40	—
6:15	10:40	2:18*	8:46	11:13	7:20	11:55	2:10*	—	10:30
—	—	2:35	8:38*	—	—	8:08*	—	10:10	—
6:00	9:15*	2:20*	—	10:48	8:05	—	2:05*	—	9:34
—	9:37	—	—	2:50*	—	—	5:52	6:26*	12:05
—	—	3:05	—	—	—	10:25	—	—	—
—	—	—	6:29	—	5:45	—	—	—	—
6:00	—	1:45	6:50	11:25	7:28	11:40	6:45	—	11:00
7:30	—	1:45	6:50	—	7:28	11:40	4:25	—	11:00
6:35	9:05	3:40	—	10:40	8:00	9:58	1:40	9:00	—
7:35	—	2:28	7:49	11:35E	7:38	—	1:26	8:00	—
6:06	7:22	—	—	11:35E	—	—	—	—	—
8:20	—	—	—	6:00	8:15	—	4:30	—	—
5:18	—	—	6:16	—	—	11:15	—	10:20	—
5:58	—	—	6:16	—	—	11:15	—	10:20	12:16K
7:50	—	2:50	—	—	—	10:04	—	6:30	—

Відїзд з Підзамча до:					Приїзд на Підзамче з:				
6:30	11:01	2:33	9:09	11:33	7:01	11:3	1:55*	—	10:13
—	—	2:52	8:51*	—	—	7:49*	—	5:16	—
6:12	—	—	6:30	—	—	10:54	—	8:52	—
6:12	—	1:30	6:30	10:40K	7:26	10:54	6:24	9:57	12:00K
8:12	—	—	5:38	—	9:42	—	6:11	9:57	—

Відїзд з Личакова до:					Приїзд на Личаків з:				
6:31	—	—	6:51	—	—	10:36	—	9:36	—
6:31	—	1:49	6:51	10:59	7:08	10:36	6:06	9:34	11:43

* поспішній поїзд. поїзд поки що не їдять. E лише в неділі. K в суботи і неділі.

Найприступніші оферти

Артистичка переплетка книжок

Львів, Ринок 10, дїм тов-а „Просьвіта“

приймає в переплет: всякого рода наклади. Книги торговельні і бюрові. Книги церковні, Євангелія. Книги бібліотечні і т. п. Сталим відборцям і братствам церковним уділя кредиту.

Др. Богдан Барвіньский:

Зїзд галицького князя Данила з угорским королем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів 1901. 16° ст 18. — Ціна 10 сот.

Жигимонт Кейстутувич, великий князь Литовско-русский. Історична монографія. Жовква 1905 8° ст. XIV+170. — Ціна 2 К.

Прешбурский зїзд в справі спадщини по Габенбергах. (Причиною до історії великого австрійського безкорольва). Львів 1903. 8° ст. 70. — Ціна 30 с.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Ціна 50 с.

Історичні причинки. Розвідка, замїтка і матеріали до історії України-Руси. І. Жовква 1908 мал. 8° ст. 170. — Ціна 2 К.

Vogurodzicza dzewiczka a історичні вїсновки д-ра Щурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичний розвів імені українсько-русского народу. Львів 1909, мал. 8° ст. 41. — Ціна 40 с.

Історичні причинки і т. д. II. Львів 1909 мал. 8° ст. X+94. — Ціна 1 К 50 с.

I. Шевченко яко „атеїст“ та поет „ненависти“. II. Безіменні „герої“ і їх вертикальні робота. (Дві відповіді клеветникам Шевченка) Львів 1910. мал. 8° ст. 16. — Ціна 10 с.

Дїстати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

Ц. К. НАДВОРНІ ДОСТАВЦІ

П. ЛЯДШТЕТТЕР і СИНИ

МІДНІ ТОВАРИ ЛЬВІВ
ул. Академічна. 10

Першорядна ПИСАННЯ
ШКОЛА на МАШИНАХ
Жорберт Єрліх Львів, площа Смольни 4.
Склад машин до писаня і американських уладжень бюрових.

РЕВУН

сатира Осипа Маковоя з образками Струханчука

коштує в Книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові (Ринок 10) 1 К (з поштовою пересилкою 1 К 20 с.)